Datum: 25 juni 2026
Opgesteld door: O2

Toelichting op het programma van toetsing en afsluiting (pta)

Basis- en kaderberoepsgerichte leerweg 2026-2027
klas 3 en 4

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

Inleiding 3

Vestigingsexamenteam Heerhugowaard (VET) 3

Het schoolexamen (SE)en het centraal examen (ce) 4

- Examenreglement 4
- Het vestigings examen team (VET) bestaat uit: 4
- Het volgen van een extra vak of een vak op hoger niveau 5

De berekening van de cijfers 5

- Schoolexamencijfer AVO (SE) 5
- Het eindcijfer voor de vakken waarin een CE wordt afgenomen AVO 6
- Maatschappijleer 6
- Kunstvakken 1 met CKV en Lichamelijke Opvoeding 6
- Handelingsopdrachten 6
- Loopbaanoriëntatie (LOB) en stage 6
- Diagnostische of toetsen 7
- Het examendossier 7
- Het beroepsgericht vak 7
- Keuzevakken 7
- Profielvak groen 7
- De bevorderingsnormen 8

Herkansen en inhalen 9

- Herkansingsregeling 9
- Herkansingsprocedure 10
- Inhaalregeling 10
- Inhaalprocedure 11

Vestigingsspecifieke informatie 11

Stapelopleiding 12

Bijlage: Leeswijzer PTA 16

..... 16

Inleiding

Het toelichtingenboekje geeft informatie over de schoolexamenperiode. Het schoolexamen is onderdeel van het examen. Een aantal vakken wordt al tijdens de schoolexamenperiode afgerond met een eindcijfer en een aantal vakken wordt met een centraal examen afgesloten. Om goed geïnformeerd aan de examenperiode te beginnen is het van belang om deze toelichting in samenhang met het programma van toetsing en afsluiting (PTA), het studievoortgangsprotocol, het examenreglement en de herkansings- en inhaalregeling te lezen. Al deze documenten geven gezamenlijk een overzicht van de rechten en plichten tijdens de examenperiode. In deze toelichting is beschreven waar alle relevante informatie te vinden is en hoe bijvoorbeeld de schoolexamencijfers worden berekend.

Het is belangrijk op de hoogte te zijn van de rechten en plichten die tijdens deze periode gelden. Plichten zijn bijvoorbeeld, aanwezigheid tijdens afname van het schoolexamen en het centraal examen, afronden van het gehele PTA, op tijd inleveren van opdrachten. Belangrijke rechten zijn bijvoorbeeld: het recht op herkansen en inhalen. Let op; niet alle vakken staan voor alle schoolexamentoetsen herkansingen toe en er kunnen voorwaarden aan herkansen en inhalen verbonden zijn.

Wij wensen alle leerlingen een heel goede examenperiode toe!

Vestigingsexamenteam Heerhugowaard (VET)

Het schoolexamen (SE)en het centraal examen (ce)

Voor alle vakken is een schoolexamenprogramma opgesteld dat zich uitstrekt over leerjaar 3 en/of 4. Het schoolexamenprogramma is in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) https://www.vonknh.nl/vmbo/Heerhugowaard/pta-documenten beschreven.

Hierin staan alle schoolexamentoetsen. Van de in het PTA aangehouden volgorde van schoolexamentoetsen kan door de docent worden afgeweken. Leerlingen worden minimaal 5 (werk)dagen van tevoren op de hoogte gebracht van de afnamedag en -tijdstip.

Examenreglement

In het examenreglement zijn regels genoemd die zowel op het schoolexamen (se) als het centraal examen (ce) van toepassing zijn. Voor het schoolexamen gelden dezelfde regels als bij de landelijke centrale examens. Het examenreglement beschrijft onder andere de gang van zaken rondom het afleggen van schoolexamens, centrale examens, de becijfering, de slaag-zakregeling, herkansingsmogelijkheden en frauderen. Op basis van het examenreglement kan een directeur in het geval van een onregelmatigheid besluiten om een maatregel op te leggen. Als er zich een probleem voordoet tijdens de afname van een examen wordt hiervan eerst een melding gedaan bij de Examensecretaris. Indien de melding niet naar tevredenheid wordt opgelost bestaat de mogelijkheid om een klacht te dienen bij de commissie van beroep voor examens, zie hiervoor de procedure die is opgenomen in het examenreglement. Het is handig om het reglement goed te bestuderen. Het examenreglement wordt ieder schooljaar opnieuw vastgesteld en kan ingezien worden via: **Voor leerlingen | Vonk (vonknh.nl) onder vmbo documenten.**

Als er na het lezen van deze toelichting nog vragen en/of onduidelijkheden zijn, neem dan contact op met de vestigingsdirecteur en/of de Examensecretaris.

Het vestigings examen team (VET) bestaat uit:

Mw. M. Heddes (secretaris)

Mw. M. Visser (teamleider)

Mw. H. van Kleef (docent)

Het schoolexamenprogramma (SE) basis- en kaderberoepsgerichte leerweg omvat de volgende vakken:

Vak	**Eindresultaat na afronding schoolexamen**
Nederlands Engels kunstvakken inclusief CKV (KCKV) lichamelijke opvoeding (LO) maatschappijleer 1 wiskunde biologie of natuur-scheikunde 1 (nask1) LOB en stage	SE-eindcijfer SE-eindcijfer Voldoende (V) of Goed (G) Voldoende (V) of Goed (G) Eindcijfer SE-eindcijfer SE-eindcijfer Voldaan (Ja/Nee)
Beroepsgericht vak: profielvak groen: 4 profielmodules 4 keuzevakken**	 SE-eindcijfer PV (profielvak) Eindcijfer per keuzevak en een combinatie-eindcijfer van de keuzevakken
Optioneel kan een extra vak worden gevolgd: biologie, natuur-scheikunde 1 (nask1), economie, geschiedenis	SE-eindcijfer

** De keuzevakken worden gekozen aan het eind van leerjaar 3. De diverse keuzevakken zijn terug te vinden in het PTA.

Het volgen van een extra vak of een vak op hoger niveau

Naast het volgen van een extra vak is er een mogelijkheid tot het volgen van een vak op hoger niveau. Om hiervoor in aanmerking te komen moet aan het studievoortgangsprotocol zijn voldaan.
https://www.vonknh.nl/vmbo/Heerhugowaard/pta-documenten

In de volgende vakken wordt een centraal examen (CE) afgelegd:

Nederlands	CSE digitaal
Engels	CSE digitaal
Wiskunde	CSE digitaal
Biologie of natuur- en scheikunde 1 (nask 1)	CSE digitaal
Beroepsgericht vak: profielvak groen	 CSPE
Optioneel: biologie of natuur- en scheikunde 1 (nask 1) of economie of geschiedenis als extra vak	CSE digitaal

CSE = Centraal Schriftelijk Eindexamen, dit wordt digitaal afgenomen
CSPE = Centraal Schriftelijk en Praktisch Eindexamen. Het centraal examen dat wordt afgenomen over het profielvak groen. Het examen bevat praktijkopdrachten en theoretische opdrachten.

Indeling periodes schooljaar 2026-2027

De indeling van de periodes op de vestiging Heerhugowaard wijkt af van het Vonkbrede PTA. In Heerhugowaard hanteren we 3 periodes (i.p.v. 4 periodes in het Vonkbrede PTA). Onderstaand de indeling van de 3 periodes.

Periode	Start datum	Einddatum
1	24-08-2026	27-11-2026
2	14-12-2026	26-03-2027
3	12-04-2027	25-06-2027

De berekening van de cijfers

Schoolexamencijfer AVO (SE)

Het Schoolexamencijfer is het gemiddelde van alle schoolexamenresultaten die zijn behaald voor een vak in leerjaar 3 en leerjaar 4. Dit cijfer kan pas worden berekend als alle in het PTA genoemde schoolexamentoetsen zijn afgerond.

Als een vak geen schoolexamens in leerjaar 3 heeft, dan wordt het schoolexameneindcijfer gebaseerd op het gemiddelde van de schoolexamens in leerjaar 4. De berekeningswijze van het SE-cijfer van alle vakken is opgenomen in het PTA.

Het SE cijfer is een cijfer afgerond op 1 decimaal.

5,45 wordt een 5,5
5,44 wordt een 5,4

Het eindcijfer voor de vakken waarin een CE wordt afgenomen AVO

Het eindcijfer voor het diploma wordt als volgt berekend:

(SE+CE): 2 = eindcijfer AVO

Het eindcijfer voor de vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond naar een geheel getal.

Voorbeeld:
Een gemiddelde van 5,45 wordt in dit geval afgerond op een 5,4 naar een 5

Maatschappijleer

Voor maatschappijleer wordt geen Centraal Examen (CE) afgenomen. Maatschappijleer wordt afgerond in leerjaar 3. Het SE3-cijfer is tevens het eindcijfer voor maatschappijleer en wordt afgerond op een geheel getal. De afronding geschiedt tweetraps, dit houdt in dat eerst wordt afgerond naar een SE-eindcijfer op 1 decimaal en daarna naar een geheel getal. Dit eindcijfer wordt op het diploma getoond en wordt meegenomen in de slaag-zakregeling[1].

Voorbeeld:
Een 5,45 wordt in dit geval eerst afgerond naar een 5,5 en dan een 6.
Een 5,44 wordt eerst afgerond naar een 5,4 en dan naar een 5.

Indien voor maatschappijleer een eindcijfer lager dan 6 is behaald, wordt een herkansingsmogelijkheid aangeboden. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen maatschappijleer en bij het eerder afgelegde schoolexamen maatschappijleer geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak (zie art. 3.16 Uitvoeringsbesluit Wvo 2020).

In het geval dat de kandidaat het eindcijfer 6 of hoger heeft behaald voor het vak maatschappijleer, dan kan de kandidaat alleen in aanmerking komen voor het afleggen van de finale herkansing nadat hij voldaan heeft aan de vooraf kenbaar gemaakte inspanningsverplichting.

Kunstvakken 1 met CKV en Lichamelijke Opvoeding

Voor de vakken kunstvakken 1 met CKV en Lichamelijke Opvoeding wordt geen CE afgenomen. Voorwaarde is dat deze vakken met de beoordeling voldoende (V) of goed(G) zijn afgesloten om te kunnen slagen.

Handelingsopdrachten

Een handelingsopdracht (HO) kan onderdeel zijn van het PTA en wordt beoordeeld met een O/V/G. Een handelingsopdracht dient minimaal met een voldoende te zijn afgerond voordat een leerling deelneemt aan het centrale examen (CE/ start hiervan is 10 mei 2027). Als de handelingsopdracht (HO) niet is afgerond, kan er geen SE-resultaat voor het betreffende vak worden vastgesteld.

Loopbaanoriëntatie (LOB) en stage

In het kader van LOB wordt er door de leerling tijdens leerjaar 3 en 4 aan diverse LOB-opdrachten gewerkt. Dit leidt aan het einde van leerjaar 4 tot een loopbaandossier; een verzameling van stukken waaruit bepaalde vaardigheden blijken. Deze verzameling kan bestaan uit verslagen, foto's van gemaakt werk of een presentatie. Hiermee laat de leerling zien dat hij zich heeft georiënteerd op arbeidsmogelijkheden en dat hij in staat is om een keuze te maken voor een vervolgopleiding. Aan het eind van leerjaar 3 en leerjaar 4 presenteert de leerling zijn bevindingen.
LOB is een belangrijk onderdeel van het examenprogramma. Een stage maakt tevens onderdeel uit van het PTA LOB. De stage moet naar behoren zijn afgerond. (voldaan: J/N) Informatie over de stageopdracht en wijze van beoordeling wordt aan de leerlingen verstrekt door de stage-coördinator

[1] De slaag-zakregeling: Slaag-zakregeling bb/kb - vmbo bb - Mijn eindexamen

Diagnostische of toetsen

Naast de schoolexamentoetsen die zijn opgenomen in het PTA is het mogelijk dat er voor sommige vakken diagnostische toetsen en/of overgangstoetsen worden afgenomen. Deze toetsen verschaffen inzicht in de studievoortgang en tellen niet mee voor het schoolexamen (SE). Deze toetsen staan ook niet in het PTA.

Het examendossier

Bij het PTA hoort een examendossier. Hierin worden leerlinggegevens, waaronder de schoolexamenresultaten, die van belang zijn voor het examen bewaard

Het beroepsgericht vak

Het beroepsgericht vak groen voor de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg bestaat uit:

- profielvak groen bestaande uit 4 profielmodules en een CSPE
- 4 keuzevakken (keuzevakken die de vestiging aanbiedt)

Voor het beroepsgerichte vak wordt een doorlopend programma aangeboden dat aan het einde van leerjaar 4 wordt afgerond. Voor het beroepsgerichte vak worden 2 eindcijfers berekend;

- een eindcijfer voor het profielvak groen,
- een combinatie-eindcijfer keuzevakken.

Deze eindcijfers worden vermeld op de cijferlijst bij het diploma en tellen elk 1 keer mee in de slaag-zakregeling.

Keuzevakken

De resultaten van de gekozen keuzevakken worden afzonderlijk vermeld op de cijferlijst van de leerling. Het SE-eindcijfer van een keuzevak is tevens het eindcijfer van dat keuzevak Een afzonderlijk keuzevak mag niet met een lager cijfer dan een 4 zijn afgerond. Over een keuzevak wordt geen centraal examen afgenomen.

Afronding KV:
5,45 wordt een 5,5 wordt een 6
3,45 wordt een 3,5 wordt een 4

De berekening van het combinatie-eindcijfer keuzevakken is als volgt:

(SE KV1+SE KV2+ SE KV3+ SE KV4): 4 = (combinatie) eindcijfer keuzevak

- Het combinatie-eindcijfer wordt afgerond op een geheel getal, Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond naar een geheel getal.

Profielvak groen

Berekening van het eindcijfer profielvak groen is als volgt:

(SE PM1+SE PM2+ SE PM3+ SE PM4): 4 =schoolexameneindcijfer profielvak

- Het SE cijfer van een profielmodule (pm) is een cijfer afgerond op 1 decimaal
- Het SE profielvak (pv) wordt afgerond op 1 decimaal
- 5,45 wordt een 5,5

(SE eindcijfer PV+ CSPE): 2 = eindcijfer profielvak

Het schoolexameneindcijfer profielvak en het behaalde resultaat voor het CSPE zijn beide afgerond op 1 decimaal. Het eindcijfer profielvak wordt afgerond op een geheel getal waarbij dezelfde regel geldt als bij het eindcijfer AVO. Indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, wordt naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, wordt naar boven afgerond naar een geheel getal. Een 5,45 wordt een 5.

De bevorderingsnormen

Tijdens het leerjaar zijn de behaalde resultaten te zien via de Somtoday (leerling en ouder) app. Na afronding van iedere periode wordt een rapport verstrekt. Op het rapport wordt een voortschrijdend gemiddelde weergegeven dit is het gemiddelde van de tot dan toe behaalde resultaten. De bevorderingsnormen naar leerjaar 4 zijn te vinden in het studievoortgangsprotocol.

https://www.vonknh.nl/vmbo/Heerhugowaard/pta-documenten

Herkansen en inhalen

Herkansingsregeling

1. In leerjaar 3 worden er twee herkansingen voor avo vakken aangeboden.
2. In leerjaar 4 worden drie herkansingen voor avo vakken aangeboden.
3. voor het vak Groen geldt dat er 2 herkansingen per cohort zijn, 1 herkansing voor een profielmodule en 1 herkansing voor een keuzevak.
4. Bij de herkansing voor een profielmodule of een keuzevak kan de leerling kiezen om een onderdeel of het gehele schoolexamen opnieuw te maken (conform werkwijze cspe).
5. De vestiging bepaalt wanneer de herkansingen worden aangeboden[2].
6. Als een leerling geen gebruik maakt van een herkansing dan vervalt deze herkansing.
7. Een schoolexamentoets kan maximaal 1 keer worden herkanst.
8. In het pta staat aangegeven welke schoolexamentoetsen herkanst kunnen worden.
9. Handelingsopdrachten vallen buiten de herkansingsregeling.
10. Voorwaarden om deel te kunnen nemen aan een herkansing is dat de leerling voldoet aan de herkansingsprocedure[3] van de vestiging.
11. Bij een herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.
12. Als een leerling ten onrechte gebruik maakt van een herkansing wordt het betreffende resultaat ongeldig verklaard.
13. Een leerling die wegens ziekte of een andere vorm van overmacht (een geoorloofde reden van afwezigheid ter beoordeling van het vestigingsexamenteam) een herkansingsmoment heeft gemist, krijgt de mogelijkheid om de herkansing op een ander moment te maken.
14. De leerling geeft aan welke -herkansbare- schoolexamentoets hij wil herkansen.
15. Voor maatschappijleer geldt de wettelijke regeling voor een herexamen (zie art. 3.16 Uitvoeringsbesluit Wvo 2020). Dit betekent dat,
    - indien voor dit vak een eindcijfer lager dan een 6 is behaald, de leerling de mogelijkheid heeft een herexamen (finale herkansing) af te leggen. In het geval dat de kandidaat het eindcijfer 6 of hoger heeft behaald voor het vak maatschappijleer, dan kan de kandidaat alleen in aanmerking komen voor het afleggen van de finale herkansing nadat hij voldaan heeft aan de vooraf kenbaar gemaakte inspanningsverplichting.
    - het herexamen omvat een selectie uit alle onderdelen van het examenprogramma,
    - het hoogste cijfer geldt als het definitieve se-eindcijfer.
16. Aanvullend op de herkansingsregeling avo vakken heeft een leerling voor het vak Groen 2 herkansingen per cohort, 1 herkansing voor een profielmodule en 1 herkansing voor een keuzevak.
17. Bij de herkansing voor een profielmodule of een keuzevak kan de leerling kiezen om een onderdeel of het gehele schoolexamen opnieuw te maken (conform werkwijze cspe).
18. De overige bepalingen uit de herkansingsregeling AVO zijn tevens van kracht voor de herkansing van het beroepsgerichte vak groen.
19. Bij uitzonderlijke omstandigheden kan van deze herkansingsregeling afgeweken worden, dit ter beoordeling van het vestigingsexamenteam.

[2] De herkansingsmomenten worden door de vestiging tijdig aan leerlingen en ouders kenbaar gemaakt.
[3] De herkansingsprocedure is opgenomen in de pta toelichtingenboekjes van de vestiging.

Herkansingsprocedure

Inschrijving voor de herkansingen gaat door middel van een Formsdocument welke de leerlingen via de mail toegestuurd krijgen. Daaraan is een uiterste inschrijfdatum gekoppeld. Bij te laat inschrijven vervalt het recht op herkansen.

Inhaalregeling

1. In het geval van geoorloofde afwezigheid ten tijde van een eerste afname of ten tijde van een inhaal- of herkansingsmoment van een schoolexamentoets, kan de leerling de schoolexamentoets inhalen (art 15 examenreglement).

2. Een leerling komt alleen in aanmerking voor het inhalen/herkansen van een schoolexamentoets indien hij voldoet aan de aanmeldprocedure van de vestiging.

3. Een inhaalmoment geldt niet als herkansing en valt daarom buiten de herkansingsregeling.

4. Indien een leerling door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is een schoolexamentoets bij te wonen, moeten zijn ouders/verzorgers hem voor aanvang van de schoolexamentoets absent melden volgens de regels die gelden binnen de vestiging.

5. Een leerling die vanwege een bijzondere gebeurtenis op het moment van eerste afname, een inhaalmoment of een herkansingsmoment van een schoolexamentoets niet aanwezig kan zijn, dient hiervoor op tijd verlof aan te vragen volgens de procedure die geldt op de vestiging.

6. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van een schoolexamentoets worden toegelaten. Dit geldt niet voor te laat komen tijdens een klassikale afname van een kijk-luistertoets of een mondeling, in dat geval is er sprake van verhindering (zie art. 5 examenreglement). Uitgangspunt is dat de leerling en andere leerlingen niet mogen worden benadeeld. Indien de leerling alsnog deelneemt aan de zitting dan kan door de Examensecretaris worden besloten om de eindtijd voor de leerling te verlengen. Indien de leerling niet deelneemt aan deze zitting dan wordt het te laat komen aangegeven in het proces-verbaal en wordt de Examensecretaris geïnformeerd. Bij een geoorloofde reden van te laat komen wordt een nieuw inhaalmoment ingepland.

7. Indien een kandidaat meer dan een half uur na aanvang van een zitting verschijnt, mag hij niet meer deelnemen aan deze zitting. Er is in dat geval sprake van verhindering.

8. Indien het verhindering/afwezigheid met een geoorloofde reden betreft, wordt de leerling door de Examensecretaris of docent geïnformeerd over een nieuw inhaalmoment.

9. Indien de reden van verhindering onduidelijk is, laat de directeur door het vestigings-examenteam onderzoeken en vaststellen of aan de verhindering een geoorloofde reden ten grondslag ligt.

10. Indien het een verhindering zonder geoorloofde reden betreft, treedt artikel 4 examenreglement, onregelmatigheden, in werking. De directeur besluit welke maatregel, genoemd in artikel 4 examenreglement, genomen wordt. De directeur informeert de leerling hierover schriftelijk.

11. Indien de hierboven genoemde maatregel het toekennen van het cijfer 1,0 is, mag de leerling deze schoolexamentoets niet inhalen. Herkansen mag wel, maar dit kost de leerling één van zijn herkansingen. De herkansingsprocedure treedt dan in werking.

12. Bij uitzonderlijke omstandigheden kan van deze regeling afgeweken worden, dit ter beoordeling van vestigingsexamenteam.

Inhaalprocedure

- De leerling is zelf verantwoordelijk voor het inhalen van niet gemaakt werk, en neemt hiervoor contact op met de docent.
- De docent bepaalt wanneer een schoolexamentoets ingehaald kan worden en spreekt dit af met de leerling.
- De docent noteert in de digitale agenda (somtoday) het moment en de locatie van inhalen en stuurt een mail naar de ouder(s)/verzorger(s). De leerling noteert de afspraak in de papieren agenda.
- Als een schoolexamentoets wordt ingehaald wordt een andere versie van dezelfde schoolexamentoets afgenomen de schoolexamentoets is gebaseerd op dezelfde leerstof en heeft dezelfde vorm en omvang.
- Elke leerling moet in één cijferperiode alles uit die periode ingehaald hebben. Een schoolexamentoets kan in een situatie van overmacht in een andere periode worden afgenomen.

Inleveren werk klas 3 (en 4)

- De vaksectie bepaalt de regels voor het inleveren van de diverse onderdelen. De beoordeling van te laat ingeleverd werk wordt door de vaksectie vastgesteld en van tevoren aan de leerlingen meegedeeld.

Vestigingsspecifieke informatie

Absentie bij (school)examen.

Indien een leerling door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is een schoolexamentoets bij te wonen, moeten zijn ouders/verzorgers hem voor aanvang van de schoolexamentoets absent melden. Dit kan telefonisch via het algemene nummer van de vestiging (072- 571 30 51) of uiterlijk een dag voorafgaand aan het (school)examen via de mail (verzuim@vonknh.nl)

Een leerling die vanwege een bijzondere gebeurtenis op het moment van eerste afname, een inhaalmoment of een herkansingsmoment van een schoolexamentoets niet aanwezig kan zijn, dient hiervoor op tijd verlof aan te vragen. Dit kan middels een speciaal verlof aanvraag-formulier. verlofformulier_Dijk_en_Waard.pdf (vonknh.nl)

Stapelopleiding

Stapelen houdt in dat een leerling die het eindexamen BB of KB met goed gevolg heeft afgerond, in het opvolgende jaar, in 1 schooljaar een leerweg op hoger niveau (op KB of GL) gaat afsluiten. De leerling gaat dan over naar een volgend cohort en moet om te kunnen slagen voldoen aan het gehele pta van deze leerweg. Vestigingen hanteren eigen voorwaarden waaraan voldaan moet zijn door de leerling om te mogen stapelen. Deze voorwaarden zijn opgenomen in het studievoortgangsprotocol.

Uit voorzorg wordt geadviseerd dat de leerling zich ook bij een mbo opleiding laat inschrijven. Zodat als niet voldaan wordt aan de voorwaarden om te kunnen stapelen de leerling alsnog kan starten op een mbo opleiding en geen schooljaar verliest.

Uitgangspunt van deze regeling is een vmbo-brede gelijke werkwijze voor leerlingen die gaan stapelen.

Stapelprogramma avo vakken

Een leerling die gaat stapelen volgt het pta van leerjaar 4 van de hogere leerweg. Als er in het pta van deze leerweg ook in leerjaar 3 se-toetsen zijn opgenomen, dan moet het hiaat tussen de 2 leerwegen worden gerepareerd. Hieronder is aangegeven hoe hiervoor wordt zorggedragen voor stapelen van BB naar KB en van KB naar GL.

Stapeltoetsen

Voor een aantal vakken wordt er gebruikgemaakt van stapeltoetsen. Door het maken van de stapeltoets wordt er voor zorggedragen dat het hiaat tussen de twee leerwegen wordt opgelost. Hoe het resultaat wordt meegenomen in de berekening van het nieuwe se eindcijfer staat hieronder aangegeven. Een stapeltoets kan niet herkanst worden.

Stapelen van BB naar KB

Nederlands	In het pta KB: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
Duits	In het pta KB: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
Engels	In het pta KB: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
Spaans	In het pta KB: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
wiskunde	Het pta KB leerjaar 3 bestaat uit: - 1 handelingsopdracht.	- Het resultaat van deze HO wordt naar keuze[4] overgenomen of herbeoordeeld.
biologie	Het pta KB leerjaar 3 bestaat uit: - 2 schriftelijke toetsen, - 1 practicum - 1 Handelingsopdracht	- Er wordt door de leerling een stapeltoets gemaakt voor de 2 schriftelijke KB toetsen Berekeningswijze KB 01 en KB 02: *(SE bio 01 BB + stapeltoets bio) : 2 = SE bio 01 KB*

[4] Door het VET laten vastleggen: Uitgangspunt is dat op vestigingsniveau voor iedere leerling dezelfde werkwijze geldt.

		- *(SE bio 02 BB + stapeltoets bio) : 2 = SE bio 02 KB* - Het cijfer dat is behaald voor het practicum wordt naar keuze[5] overgenomen of herbeoordeeld. - Het cijfer dat voor de handelingsopdracht is behaald wordt naar keuze overgenomen / aangevuld en herbeoordeeld
Nask1	Het pta KB nask1 leerjaar 3 bestaat uit: - 2 schriftelijke toetsen - 1 praktijkopdracht	- Allebei de schriftelijke toetsen worden gemaakt op KB niveau. - Het cijfer voor de PO bestaat niet bij BB dus deze PO moet worden gemaakt op KB niveau.
economie	Het pta KB leerjaar 3 bestaat uit: • 2 schriftelijke toetsen • 1 handelingsopdracht	- Allebei de schriftelijke toetsen worden gemaakt op KB niveau. - Het resultaat van de HO wordt overgenomen
maatschap pijleer	Het pta KB bestaat uit 4 schriftelijke toetsen en 1 praktijkopdracht.	- Er wordt een stapeltoets gemaakt. - Berekeningswijze: (*SE Mij oude leerweg + stapeltoets Mij) : 2 = SE Mij nieuwe leerweg*
kckv		- Resultaat dat is behaald ten tijde van de oude leerweg blijft gehandhaafd. Er is geen verschil in eindtermen tussen de leerwegen.
lo1		- Resultaat dat is behaald ten tijde van de oude leerweg blijft gehandhaafd. Er is geen verschil in eindtermen tussen de leerwegen.

Stapelen van KB naar GL

Nederlands	In het pta GL: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
Duits	In het pta GL: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
Engels	In het pta Gl: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
Spaans	In het pta GL: Geen Se-toetsen in leerjaar 3	- pta leerjaar 4 wordt gevolgd
wiskunde	Het pta GL leerjaar 3 bestaat uit: - 1 handelingsopdracht.	- Het resultaat van deze HO wordt naar keuze[6] overgenomen of herbeoordeeld.
biologie	Het pta GL leerjaar 3 bestaat uit: - 2 schriftelijke toetsen, - 1 practicum - 1 Handelingsopdracht	- Allebei de schriftelijke toetsen worden gemaakt op GL niveau. - Het cijfer dat is behaald voor het practicum wordt naar keuze[7] overgenomen of herbeoordeeld . - Het resultaat dat voor de handelingsopdracht is behaald wordt naar

[5] Zie voetnoot 1: Voor biologie en nask geldt hetzelfde.
[6] Door het VET laten vastleggen: Uitgangspunt is dat op vestigingsniveau voor iedere leerling dezelfde werkwijze geldt.
[7] Zie voetnoot 3: Voor biologie en nask geldt hetzelfde.

		keuze overgenomen of aangevuld en herbeoordeeld.
Nask1	Het pta GL nask1 leerjaar 3 bestaat uit: - 2 schriftelijke toetsen - 1 praktijkopdracht	- Allebei de schriftelijke toetsen worden gemaakt op GL niveau. - Het cijfer voor de PO wordt naar keuze overgenomen of herbeoordeeld.
economie	Het pta GL leerjaar 3 bestaat uit: • 1 schriftelijke toets • 1 handelingsopdracht	- De schriftelijke toets wordt gemaakt op GL niveau. - Het resultaat van de HO wordt overgenomen
maatschappij leer	Het pta GL bestaat uit 4 schriftelijke toetsen en 1 praktijkopdracht.	- Er wordt een **stapeltoets** gemaakt. - Berekeningswijze: (*SE Mij oude leerweg + stapeltoets Mij) : 2 = SE Mij nieuwe leerweg*
kckv		- Resultaat van de oude leerweg blijft gehandhaafd. Er is geen verschil in eindtermen tussen de leerwegen.
lo1		- Resultaat van de oude leerweg blijft gehandhaafd. Er is geen verschil in eindtermen tussen de leerwegen.

Stapelprogramma voor profielvak groen:

In het stapelprogramma wordt het profielvak groen met een se-cijfer op het niveau van de hogere leerweg afgerond.

Stapelen van BB naar KB

Er is een stapeltoets beschikbaar bestaande uit onderdelen van de vier profielmodules waarmee het verschil in lesstof BB-KB wordt opgelost. Dit betreft een theorietoets. Ieder onderdeel (van een profielmodule) krijgt een apart cijfer. Dit cijfer wordt gemiddeld met het al eerder behaalde cijfer voor de betreffende profielmodule.

Het aantal profielmodules dat vestigingen in leerjaar 3 aanbieden is verschillend. De leerling maakt alleen die onderdelen van de stapeltoets die overeenkomen met de profielmodules die de leerling al had afgerond in leerjaar 3 van de oude leerweg.

Berekening cijfer:

$$\frac{\text{(PM cijfer oorspronkelijke leerweg + PM cijfer stapeltoets nieuwe leerweg)}}{2} = \text{cijfer PM nieuwe leerweg}$$

***Voorbeeld**: een BB leerling is geslaagd en heeft voor groen profiel voor het schoolexamen de volgende cijfers gehaald: PM1: 7,5 PM 2: 7,3 PM3: 5,5 en PM4: 7,2. Voor het stapelen naar klas 4 KB moet hij de profielmodules inhalen die in klas 3 KB zijn gedaan. In dit fictieve geval is dat PM 1 en PM 2. Hij maakt alleen deze onderdelen van de stapeltoets en behaalt hiervoor dus 2 cijfers: PM1: 6,2 en PM2: 7,2. Zijn PM cijfers voor klas 3 KB worden nu:*

PM1: $\frac{(7{,}5 + 6{,}2)}{2}$ = 6,85 wordt afgerond een 6,9

PM2: $\frac{(7{,}3 + 7{,}2)}{2}$ = 7,25 wordt afgerond een 7,3

Stapelen van KB naar GL
Indien de PM2 en PM3 al in leerjaar 3 zijn afgenomen dan maakt de leerling de theorietoetsen voor PM2 en/of PM3 opnieuw op het niveau van de hogere leerweg (GL). De punten die worden behaald voor deze theorietoetsen op GL niveau worden opgeteld bij de al eerder behaalde punten voor het praktijkdeel. Per profielmodule wordt deze nieuwe totaalscore omgezet naar een nieuw se-cijfer voor PM 2 en/of PM3.

Keuzevakken groen
In het stapelprogramma worden de theorietoetsen van de in leerjaar 3 gevolgde de keuzevakken groen op het niveau van de hogere leerweg gemaakt. De score voor de theorietoets (in punten) wordt opgeteld met de al behaalde score van het praktijkdeel van de toets (in punten). Het nieuwe se-eindcijfer voor het keuzevak wordt bepaald door de nieuwe totaalscore om te zetten naar een se-cijfer. Keuzevakken die leerjaar 4 worden gevolgd worden volgens het pta van de hogere leerweg afgerond.

Aanvullende afspraken/werkwijze
- De VVO vakwerkgroepen brengen de hiaten tussen de leerwegen (BB-KB en KB-GL) in kaart.
- De vmbo-brede stapeltoetsen zijn uiterlijk 1 mei gereed. De stapeltoetsen kunnen pas worden afgenomen als ze door de se-toetscommissie en de examencommissie zijn vastgesteld.
- In het PTA toelichtingenboekje wordt het stapelprogramma avo en beroepsgerichte vak per leerweg opgenomen, in het studievoortgangsprotocol worden de voorwaarden om te mogen stapelen aangegeven.
- Invoer van cijfers op het niveau van de hogere leerweg kan pas nadat de leerling is ingeschreven op de nieuwe leerweg. Dit kan pas vanaf 1 augustus, nadat de leerling is uitgeschreven op oude leerweg, dubbele inschrijving kan niet. De stapeltoetsen kunnen wel al eerder worden afgenomen.

Criteria voor toelating stapelopleiding

Om een goede kans van slagen te hebben in de stapelklas, zijn de volgende toelatingseisen vastgesteld:

- De vakken Nederlands, Engels, wiskunde, biologie, nask 1, economie en groen zijn samen gemiddeld (opgeteld en gedeeld) met een 7,0 of hoger afgesloten. Wanneer het gemiddelde tussen de 6,5 en 7,0 ligt wordt de leerling een bespreekgeval. Verder geldt dat slechts één van de SE-eindcijfers lager dan een 6,0 mag zijn.
- De vakken Nederlands, Engels, wiskunde en Groen zijn samen gemiddeld (opgeteld en gedeeld) met een 7,0 of hoger afgesloten. Wanneer het gemiddelde tussen de 6,5 en 7,0 ligt wordt het een bespreekgeval.

Bijlage: Leeswijzer PTA

Vak	
Leerjaar	3 en/of 4
Cohort	
Leerweg	

Toetscode	**naam schoolexamen**	**Periode**	**Eindtermen:** ***wat moet je kennen en kunnen?***	**Omschrijving lesstof:** ***Wat ga je hiervoor doen***	**Toetswijze**	**Duur**	**weging**	**Beoordeling**	**Herkansbaar**
01									
02									
03									
04									
05									
Opmerking	Leerlingen worden conform het examenregelement minimaal 7 werkdagen van te voren op de hoogte gebracht van het afnamemoment van een toets.								
Methode:									
Berekening eindcijfer SE: toetscode 01 + 02 + 03 + 04 + 05 /5 = eindcijfer SE									
Aanvulling:									

- Toetscode: Nummering van de schoolexamens.
- Omschrijving schoolexamentoets: Elk schoolexamen heeft een naam.
- Periode: Hier wordt de periode waarbinnen de toetsafname plaatsvindt vermeld. De afnamedatum wordt minimaal 5(werk)dagen van tevoren bekend gemaakt door de docent.
- Exameneenheden: Het Ministerie van OCW geeft aan wat er per vak moeten worden getoetst in het schoolexamen en in het centraal examen. Dit is omschreven in zogenaamde exameneenheden. Een overzicht van deze exameneenheden is te vinden in de examenprogramma's van de vakken op www.Examenblad.nl
- Omschrijving lesstof: Hierin wordt globaal verwezen naar de lesstof die ten grondslag ligt aan het schoolexamen.
- Toetswijze: De volgende wijze van het afnemen van schoolexamens is mogelijk:
  - (ST) Schriftelijk schoolexamen: Een proefwerk of overhoring met open of gesloten (multiple choice) vragen.
  - MT) Mondeling schoolexamen: Een mondelinge overhoring of vraaggesprek of spreekbeurt.
  - (PO) Praktische opdracht: Hierbij wordt zowel het proces als het eindproduct beoordeeld. De beoordeling vindt plaats aan de hand van tevoren aangegeven criteria.
  - (HO) Handelingsopdracht: Dit is een bepaalde handeling of handelingsreeks waarvan door de docent moet worden vastgesteld dat ze voldoende is uitgevoerd. Als dit niet het geval is kan er geen eindcijfer gegeven worden voor dat bepaalde vak. Wordt beoordeeld met een O/V/G.
  - (LOBopdr): Opdrachten die met voldaan (J) of niet voldaan (N) in de zin van gedaan of niet gedaan worden afgerond.
- Duur: Maximale tijd in minuten die beschikbaar is voor de leerling om de schoolexamentoets te maken. Voor leerlingen die op basis van een deskundige verklaring (bijvoorbeeld een dyslexieverklaring) recht hebben op extra tijd wordt door de vestiging de mogelijkheid geboden om de schoolexamentoets af te ronden binnen de toegestane extra tijd. De extra tijd is bij alle schoolexamentoetsen 30 minuten.
- Beoordeling: Docenten hebben de keuze om onderstaande opties te gebruiken:
  - Cijfer: afgerond op één decimaal
  - O/V/G:
  - -G= goed (geldt voor cijfers 7,5 en hoger)
  - -V= voldoende (geldt voor cijfers 5,5 tot en met 7,4)
  - -O= onvoldoende (geldt voor cijfers tot en met 5,4)
- Herkansbaar: Aangegeven is of het schoolexamen herkansbaar is (ja/nee).